

VINERI.
ANUL VII.

VOIESCE
SI VEI PUTE

ROMÂNULU.

DIARIU POLITICU, COMERCIALE, LITERARIU.

(ARTICOLELE TRAMISE SI NEPUBLICATE SE VORU ARDE.)

Direptoriul diariului: C. A. Rosetti. Gerantii raspundatori: M. Caludescu.

Pentru abonare si reclamarile se voru adresa la Administratiile diariului D. C. D. Aricescu, Pas. Romanu No. 13.

3 MAIU 1863.

ANUL VII.

LUMINEZĂ-TE
SI VEI FL.

Abonarea pentru districte de . . . 152 lei
Sese lube . . . 76 —
Treil luna . . . 33 —
Abonamentele incep la 1 si 16 ale fie-cării lune.
Ele se facu in districte la corespondinții dia-
riului si prin poste.
La Paris la d. Hallegrain, rue de l'ancien
comédie, 5; pe trimastru 20 franci.
In Austria la directiile postale si la aglu-
zele de abonare, pe trimastru 10 fiorial argintu
valutu austriaca.

Abonarea pentru Bucuresti . . . 128 lei
Sese lube . . . 64 —
Treil luna . . . 32 —
Pe luna . . . 11 par
Una exemplariu . . . 24 par
Iscosirile linia de 30 litere . . . 1 lei
Iscosiri si reclame linia . . . 3 lei

D-le perceptoriu,
Cu onore ve inaintedu contribu-
tiunea pe Ianuariu si Fevruariu, anul
curinte, eru pe Martiu si 'nainte nu
potu plati, nefindu votate bugetele de
Onor. Adunare legislativa.
Daca insa vi se impune a me-
sili la plata, atunci n'avefi, d le per-
ceptoriu, de catu se-mi aplicati legea
de urmatre, A. Gavala.

REVISTA POLITICA. BUCURESCI, Florariu

Despre cestiunile din Intru ne mar-
ginim astu-qi a publica unu raportu
aju Primulu Staroste d. Minis-
tru de Comerciu prin care se dovde-
seca n' loculu imbunetatiilor ce ne
contemtu si totu deuna in desiertu, re-
clama comerciu, s'a sfasiatu si ce mai
remasese mai bunu in legilo vechie si
s'a datu comerciantii suptu dreapta ad-
ministrare a Prefecturei Politiei. Bu-
curesti-ve, onorati comerciantii, caci a
sositu si pentru voi dreptatea ce me-
ritati!

Publicam astu, a doua parte a
procesului intentatu d-lui Aricescu,
adica pledoaria facutu de d. C. A.
Rosetti, care de si este forte trun-
chiala, din cauza canu s'a pututu gasi
in acelu n'ci stenografi n'ci tach-
grafi, totu insa arita pina la ore care
puntu in ce modu actualele ministriu
infelege libertatea Presei, si cumu in
procesulu acesta n'a fostu chiamatu in-
aintea Curții si n'a futu osinditu d. A.
ricescu, ci reprezentatiunea nationale.

Cu ocaziunea proceselor de pre-
sa, se mai facem cunoscutu ca, dupa
deghetirul aptuale a introdusu are-
stulu preventivu pentru delictu de Presa,
ceca n'ce nu s'a vedutu nicare, apoi
acumu mai facuram unu pasu 'nainte;
d. Procuratoriu alu guvernulu C. Bor-
noscu a chiamatu la Procuroriu s'a
supusu la interogatoriul pe d. Radu
Ionescu pentru articule nesupscrise de
d'nsulu. Cu modulu acesta pote scrie
cu cine si chiaru domniu Ministriu
sau d. C. Heraclide directoriu de la Minis-
teriu lu Justitiei, destulu numai se putu
ceva litere, de esemplu C. H. in locu de
nume, si d. Procuratoriu Boranescu va
stipune la interogatoriul pe cine va voi si
va inchide la puscaria talharilor ori ce
omiu il va place. Daru, voru striga u-
nu, d. Procuratoriu nu pote se proce-
da astu-felu, fiindu ca calca legea.
Nebunia si mai multu 'nca, neroqie!
le va responde d. Procuratoriu Bor-
nescu supra numitu, procuratoriulu de
trei cuvinte. Legea calcata, va dice
domnia-sa, va se dice Revolutiune, deci,
omiu declarat 'nainte Curții, ca „Re-
volutiunile facute de guvernulu suntu
bino facatori; josu daru legile, eca
trei cuvinte si forte tomeanice caci imi
dau triumfari.

Sa trecem acum la cele din a-
faru si se damu urmatoria scire care
da cea mai deplinu explicare depeșel
nostre din urmu s'aretu starea in care

se afla cestiunea polona. In sedinta
de la 8 Martiu a Camerei Lordiloru
Comitele Shaftesbury infaciandu pe-
tițiunea orasiulu „(City)“ in favo-
rea Poloniei, a condamnatu cu cuvinte
forte aspre politica Prusiei „s'a de-
claratu ca poporul prusianu va perde
drepturile sale de națiune libera, daca
va indura mai multu timp u aseme-
nea politica. A cerutu ca guvernulu
britanicu se declare guvernulu rus-
escu, ca voiesce despărțirea Polo-
niei de Rusia declararea independen-
ției sele. — Comitele Russel a respunsu
ca Englitera d'ua camu datu nu pote
face de catu remonstrari amicali. A-
șteptările juste ale Poloniei au fostu
pina acumu amagite cu tota umanitatea
imperatului. Nimine nu pote cere ca
Polonia se mai aiba incredere dupa
astu de multe calcări de dreptu. Engli-
tera propune constituțiunea anulu 1815,
ua adunare nationale aleasă de Poloni,
functiunile administrative incredinate
indigeniloru. Din alta parte, (adica
din partea Franciei negresitu) a fostu
propusa deslupirea Poloniei de Rusia.
Englitera n'o crede acesta executabile,
in facia resistinței din partea Rusiei,
a Prusiei si a Austriei, de catu numai
printr'unu lungu reshelu. Unu aseme-
ne reshelu nu-lu va intreprinde En-
glitera de catu candu va fi impinsa la
estremitate. D'acea-a nu pote acumu se
se pronunțe pentru despărțirea Polo-
niei, daru va continua dimpreun cu
cele lalte puteri ua politica inteleptu.

Cracovia, 7 Maiu. Eri sera s'au
adusu aici 138 de insurginti, eari au
fostu risipiti linga Ploki si Czymowka,
intre cari s'afu multu straini; 30 de
insurginti se mai afu la frontaria aus-
triacu suptu paza militaria. Ei suntu
din corpulu lui Miniewski si Nullo,
care, se dice, a muritu pe campulu ba-
tăliei. Despărțirea s'a batutu la 5 si a
fostu invinsu si risipitu. Se dice ca la
6 ar fi combatu u despărțire de
insurginti, suptu comanda lu Mieros-
lawski, linga Olkusz. Resultatulu nu
este inca cunoscutu. — De la Modlnica
afiamu ca de la 7 ore diminetu s'afu
400 de insurginti la frontaria polona
intre Szyce, si a luat u a pozitiune a-
prope de bariera dnariu austriacu.

Cracovia, 8 Maiu. Eri, de la
1 pina la 3 ore dup' amezadi, s'au ba-
tutu 500 de insurginti insurginti in con-
tra Rusiloru, alu caroru numeru nu se
cunosc, linga Szyce si linga Wielka-
wicz. Garnizea rusescă de la Micha-
lowicz plecase diminetu in mare graba
si luase u a pozitiune linga Szyce. In-
surgintii furu batuti si risipiti; ua par-
te a isbutitu a-si face drumu prin mi-
loculu inamiciloru si a petrunde in in-
trulu Poloniei; 141 de insurginti re-
fugiatu pe teritoriulu austriacu, au fost
condu si la Cracovia. Numerulu insur-
gintiloru morti si vulnerati nu este cu-
noscutu inca; se dice ca comandantele
corpulu care a combatu la Wielka-
wicz, Szymonowicz, se afu vulnerat
la Tomaszowicz. Din partea rusiloru
au muritu unu capitanu si unu soldatu,
3 soldati au fostu vulnerati. Peste 200
de Rusi s'afu la Szyce. Comandantele
de insurginti, Bonza, dare mai 'nainte
s'afu cu despărțirea lu linga Deszno,
a avutu la 6 Maiu u a intinire cu tru-
pole rusesol si le-a respinsu de la
Wadzislau pina la Miesnow.

Leopolu, 7 Maiu, 10 ore sera.
Eri Rusii in numeru de 3500 de omeni
au atacatu pe Iezioranski linga Toply,
aprope de frontaria austriacu. Batălia
a dainutu de la 9 ore diminetu pina
la 1 dup' amezadi. Polonesii a perdutu
32 de morti si 54 de vulnerati. Polo-
nesii au ramasu victoriosi pe campulu
batăliei; Rusii s'au retrasu la Tomas-
zow; 12 carabinieri filandesi, cari au
căcutu pe teritoriulu austriacu, au fostu
imormintati acolo de catre austriaci.
Fiulu generariulu Waligorski s'afu in-
tre morti.

Francfort, 7 Maiu. Citim in
diariulu „Europe“ de astadi: Cele trei
puteri suntu de parere, ca cabinetulu
rusescu n'a recunoscutu intinderea (la
portee) adeverata a manifestatiunil eu-
ropiane, ca prin urmare se cuvine a
re'ncepe actiunea diplomatica intr'u
forma mai pozitiva si mai urgente. Ca-
binetulu vienezu in speciale va man-
line cererea sa atingatori de libertate
a bisereii catolice din Polonia si din
provinciile vechi ale Poloniei, fara a se
desiste de intervenirea sa in favorea
unei autonomii politice a Poloniei, pen-
tru care comitele Rechberg va reco-
manda, ca modelu, diploma din luna
de la Octobru (constituțiunea austriacu).

London, 8 Maiu. In sedinta
noptii trecute a camerei comuniloru a
anunțiatu d. Hennessy ca in curindu
va propune ua adresa catre coronu,
atingatori de cestiunea polona. (Vine
aclamatiunil.) Diariulu „Daily-News“
publica unu articlu forte asupra Pru-
siei, in care dice ca camera indura
pe multe umiliatiuni din partea minis-
terulu. Prusia, acceptandu rolulu de
caldu alu Rusiei, abdicu cu putere mare
si compromite viitorulu seil. Nu-
vele de la Shanghai de la 25 Martiu
anunțiu: bandele cari au amenințatu
Tientsin, au fostu respinse de trupele
chinesil. Insurgintii au evacuatu Scha-
chang si s'au retrasu la Arohon.

Paris, 8 Maiu. Sesiunea cor-
pulu legislativu s'a inchisu. Doue de-
crete anunțiu terminarea mandatulu
corpulu legislativu actuale si prescriu
sevirsirea aligeriloru generali pentru
31 Maiu. — Au fostu numiti senatori:
Domnii Drouin de Lhuys, Reveil, Mo-
nier de la Sizeranne, Mocquard, Men-
que, Germiny si generariu Waldner si
Marey-Monge.

Torino, 7 Maiu. In sedinta de
astadi a Camerei deputatiloru prese-
dintele a anunțiatu ordinea de qi a-
doptata in comitatu secretu: „Camera
recunoșce ca armata s'a implinitu d'ato-
ria c'unu devotamentu esemplariu,
laudă gardiele nationale, cari s'au dis-
tinsu combatindu pe facatori de rele,
invita ministerulu a face pasurile ne-
cesarie ca Roma se inoeteze d'a fi un
asilu siouru pentru conjurati in contra
ordinil sociale si p' contra pacil Ita-
liei; ilu invita a intrebuinta puterile
sale spre inaintarea lucrariloru publi-
ce, emanciparea pamintulu si progre-
sul institutiuniloru de creditu agri-
colu si industriale spre intinderea in-
strucțiunil publice si a intrebuinta tote
miqdlocele spre a asigura cooperatiunea
tutoru puteriloru spre suprimerea bri-
gantismulu.“ — Proiectulu de lege pro-
pusu de comisiune se va tipari. Ca-
mera esprime comisiunii multamirea sa.

Suntu ani de candu comerciantii
s'au silitu, prin tote miqdlocele de cari
au pututu dispune, spre a dobindi un
Ministeriu alu comerciuil. Ei sperau,

erau sicuri, avend unu ministru alu
comerciuil, unu ministeriu a carui-a
indatorire speciale se fia prosperarea
comerciuil, radicarea si desvoltarea
lui, din tote puncturile de privire, voru
ajunge in curindu la tinta loru, voru
dobindi treptatu, daru catu mai nein-
tarziatu, tote miqdlocele si tote drep-
turile fara de cari nu pote fi nu des-
voltare, daru nici chiaru viefa, pentru
comerciu.

Si cumu se n'o spere acesta, candu
chieru in timpil cei mai intunecoșil, in
timpil cei mai dureroșil si ucidatori,
aceia ai invasiunil strainiloru, s'ai ad-
ministrari loru, chiaru la facerea Re-
gulamentulu Organicu, s'a recunoscutu
insemnetatea acestei mari puteri ce se
numesce comerciu, si s'a disu, chiaru
in acelu Regulamentu, s'a disu la pa-
gina 49. „Clasa negutiatorescu fiindu
ua parte din cele insemnatori ale so-
cietatii, carmuirile o voru privi dupa
caderile ce i se cuvine.“ Cumu se
n'o spere se nu fia sicuri, d'acesta,
candu astu-qi nu mai este nici unu
omiu in nici ua tera care se nu scia ca
prosperitatea, desvoltarea, marirea co-
merciuil este prosperitatea, marirea,
viefa intregi tere, ca comerciu este
cea mai mare putere a Statulu, ca
elu este unulu din cei mai de cape-
tenia stipli pe care sta si tro-
nulu si intregu edificiu lu sociale,
ca elu este intr'adeveru acelu Atlasu
pe spinarea carui-a cei vechi repre-
sintau in alegoria, ca s'a pamintulu
intregu.

Elu era daru sicuru acumu ca
lumina s'a facutu si la noi, caci
nu putea crede ca tocmai acumu candu
intra ramu ca Statu in concertulu Eu-
ropianu si candu dobindiram unu
ministeriu alu Comerciulu, o se voim
se surpamu noi inși-ne stiplulu, celu
mai putericu pe care sta Statulu Ro-
manu, se damu noi inși-ne cea mai
depe urma lovire de morte comer-
ciuil Romaniei. Si cu tote acestea,
cu cea mai profunda durere vedemu
c'acesta lovire s'a datu.

Regulamentulu organicu insu-si
constata si prescrie ca negutiatori au
formatu si voru forma in Romania ua
asociatiune, sau ua corporatiune, cumu
s'a numitu, divisatu pe specialitati sau
starestie si intrunita prin Primulu Sta-
roste. Si dupa acesta articulu 162
alu Regulamentulu (pag. 177) dice:
„Tote poruncile si otarile sta-
panirii asupra negoțulu se voru da
citra celu mai mare staroste, care
stringindu pe starostii celoru d'anteju
isnafari, le va face cunoscutu loru,
dand asupra aceloru porunci ori o-
tariu trebuintiosa publicitate. Aseme-
nea se va purta pentru tote chipsui-

rile ce privescu asupra miqdloceloru
negoțatoriil si industriei, pentru care
facindu isvode, le supune prin rapor-
tulu seil stapinirii.“

Dupa dreptulu celu mare ce le-
gea da comerciantiloru d'a face chiar
proiepte de legi s'a le supune gu-
vernulu, apoi, legea intelegind in-
semnetatea cea mare a libertatii co-
merciuniloru, mai prescrie in articulu
33, ca Sfatulu orasinescu, acela ce
este esitu totu din alegerea cetatiani-
loru, acela care este „Parintele ops-
teseu“ se aiba intre antiele sale drep-
turi si datorie „a apara negoțulu de
veri ce asupra si stimptori, din
partea ORI CUI S'AR PUTE URMA.“

Catu pentru cele lalte lucrari, cari
privescu fisculu, dupa ce legea pres-
crie ca elu se se facu totu prin co-
mercianti, face apoi unu intermediu
pe Vornicul Oraziulu, care, in acelu
amesticu alu Regulamentulu organicu
avea, pina la ore care puntu, unele
din atributiunile municipalitatii, ale
Mairulu capitalil.

Astufelu, domnule Ministru, a fostu
si este pina astu-qi la noi, dupe le-
gile in fința, organizarea in cea-a ce
privesce pe comerciantii, si prin in-
stitutiunile cele noue, si mai cu semă
prin instituirea unui Ministeriu ad-hoc
alu Comerciulu, eramu tofi in dreptu,
o mai repetu, a fi sicuri ca tote a-
ceste legi se voru desvolta in favorea
comerciuil, si se voru aplica in vii-
toriu cu religiositate de citra tofi, si
de citra Municipalitate, care, martu-
rimu cu intristare ca n'a indeplinitu
pina acumu marea misiune ce i-a datu
articulu 33. Si, in locu de intinde-
rea drepturiloru si libertatiloru ce e-
ramu in dreptu a accepta, a cere, ce
vedemu? Ca se da comerciantii suptu
administrarea Politiei, ale carii atributiuni
suntu numai asigurarea publică.

Candu dupa decretata desființare
a Vorniciei de Politia s'a raspanditu
in orasiu acesta scire, ne-amu refu-
satu tofi d'ai da credemintu. Mai
multu comerciantii au venit, plini de
grije, de durere si schirbiti, umilii de
rușine si mi au cerutu a-mi indeplini
datoria, a protesta. Amu disu insa
ca este peste putința ca guvernulu se
comitu ua asemenea faptu, se de co-
merciuil ua asemenea lovire s'amu re-
fusatu d'a o crede. Intepindu-se insa
avisurile, amu mersu eu insu-mi eri
la Prefectura Politiei, unde, intrebandu,
in dreptulu meu de primu staroste, mi
s'a aretat adresa d lui ministru in
Intru cu No. 8603, din 31 Martiu,
prin care da Politiei „Starostiele
corporatiuniloru“ si alegerea
deputatiloru.“

N'amu nici unu dreptu, domnule
ministru, d'a reclama contra unei or-

din a guvernului prin care prescrie ca „alegerile deputaților“ se se facă în Poliția și prin Poliția. Pentru această vorbă reclama cei compe-
tinți când va veni ziua în cari voru putea s'o facă. Amu însă și datoria și dreptul d'a reclama, ș'a protesta, în numele tutoru comercianților, în privința dării stărostiilor suptu administrarea d-lui Prefect, alu Poliției, ale cărui tribune nu sunt decât a-
scurarea publică, și mi împlinescu da-
toria, și-mi exercitū dreptul prin a-
ceastă protestare cătră domina-ta, mi-
nistru alu comerului, în România.

Ori cine scie, domnule ministru, că unu negociatoru chematū la Po-
liția, se simpte scăduțu în ochid sei și'n ochid publicului.

Ori cine scie, apesarea ce exerci-
cită asupra omului aginții Poliției, ai
ascurării publice, și d'acea-a, în toate
ferete legile depărtăzasi nume pe a
aginții Poliției, de la ori de alegere de
ori ce buclerății politice și comerciale
ce suntū obișnate în fața celătenii, cei
virsnici și libere. Cumu daru vomu
pute primii, noi comercianții ca a-
gările noastre, și feluritele interese și
lucrări ale asociațiunii, ale corporați-
unilor noastre se se facă în Poliția,
cu Poliția, prin Poliția? Vechei ore, d-le ministru, pe co-
merciantu chematū la Poliția, pentru
interese ale corporațiunii sale, pentru
serviciile celei mai libere corporațiunii,
șostândū afară din sală, până se i vîă
rîndulū, înă mesticu cu furii cu ucigașii,
cu vagabondii, cu spionii, intrând în pre-
tonu și esindū în acelu amesteou, în
acea promiscuitate a virtutii și viciulū,
a libertății și sclăvii, și după a astu
felu de degradare mai credi ore că
comerciantele mai pōte simpti demni-
tatea-lu fără de care elu nu pōte
fi comerciant, ci unu omu josoridū;
dupu a astu felu de Lovire, mai credi
cā comerciantu a gârnia vieții este nu
mai libertatea, mai pōte trăi? Nu! această
este peste putință s'o credi și d'acea
suntū îndreptățitū să ve dăduă îndată
puterieanū voce, și scote fără mi-
nutū de întârziere, comerțul din Po-
liția, unde l'a asviritū d. Președinte
alu Consiliului și ministru din Intru
ș'alu Justiției și siglū ve face se între
în casa sa, în casa orașului, în os-
pelulū Municipaliității.

Ori care va fi în sfîrsitū otărire
domniei tale, ca unul ce amu onōrea
a fi numitū Primū Staroste, suntū da-
torii, încatū me privesce, a linē ue-
atinse drepturile comerului și dem-
nitatea comercianților, și prin urmare
a protesta cândū ele suntū călcate. Amu
primitū onōrea această în deplină liber-
tate și nu-mi este iertatū a uă păstra
în deplină solavie. Și chiarū dacă,
cea-a ce nu este, toți comercianții
s'arū supune la degradarea ce voiesce
d. Ministru din intru a le face, ce l'a
făcutū, eu unul, în acestū minutū,
cândū polū încă vorbi în numele tu-
toloru comercianților protestezū, și
declarū că neputindū recunōscē au-
toritatea Poliției în trebile comerciale,
neputandū primi și pune în lucrare
nici unu diu chărțile ce mi-ar trā-
mite ea, dacă nu veș voi a da îndată
deplină satisfacere cererii, ca am o-
nōrea a face, în numele acoloru cari
mi-au datū dreptul a vorbi, apoi se
binevoiesci a considera ca datū, prin a-

cestū raportū, demisiunea mea de
Primū-Staroste și se ord. Poliției a
aduna pe d-ii alegători spre a alege
prin Poliția unu altulū în loculū meu.
Primesce, d-le ministru, etc.
Primū-Staroste, C. A. Rosetti.
1863 Aprile 30. No. 7.

Curtea Apelativă Criminală.

Președinta d-lui A. Florescu.
Judecatori DD. Dimancea, S. Zissu, P. Tou-
lescu, Grig. Lahovari, Costache Crețeanu,
R. Manolescu Procuratore C. Borănescu.
Procesū de Presă intentatū d-lui
C. Aricescu.
(Veți No. de ieri.)

Dupe cuvintulū d. procuratorii,
d. președinte dāndū cuvintulū apără-
torilorū, d. C. A. Rosetti începe prin a
demonstra că legea, în toate ferete, are
de scop a inlesni acusatulū apărarea,
dāndū-i toate mijlōcele spre această, că
legea este totū deună în favōrea ape-
rării, erū nu în a acuzării; aritā apoi
cā pretutindine actulū de acuzare tre-
buie se coprinđă lāmūrite puncturile de
acuzare și bine specificate temeiurile
pe care se rađimā acuzarea. Demun-
strā că și la noi procedura este totū
astu-felū; că articlu 35, dice curatū:
„După ce se va isprāvi cercetarea de
judecatoriū și va fi pricina în stare d'a
se da otărire judecāții, procuratorulū
va supune judecatoriiei cererea sa;“
deci, dice apărătorulū cândū este pri-
cina în stare d'a se d'a otărire? A-
tunc cāndū este bine lāmūritā; și cumu
pōte fi bine lāmūritā cândū nu este a-
cuzarea lāmūritā și specificatā? Aritā
cā articlu 179 dice: „Președintele
va porunci grafiarului se citēscā inscri-
sulū de pirciune alu procuratorulū,“
și ntrēbā unde este acelu inscrișū?
Desvōltā pozițiunea cea criticā în ca-
re pune pe acusatū în lipsa de actū
de acuzare, căci adusū naintea acusa-
torulū care lū lovesce cu unu actū
meditatū, elū, acusatulū, este silitū a
noța totū, a coprinde totū ș'a se ape-
ra prin improvisare contra unorū lo-
virii cugetate. Susține că legea la noi
este în această cestiune ca pretutindine
ș' că s'au datū unū reu intelesū aft.
35 numai fiindū că n'au fostū procese
corecționale și criminale seriose, și nu
s'au interesatū cu diadinsulū nici ju-
decatoriil, nici publiculū, nici apărătorii.
Această explicare a legii și protestare
contra art. 35, amū mai făcutū-o, ur-
mā d. Rosetti, și la procesulū din ur-
mā alu d-lui Albescu, pentru care l'a
fostū acitatū, de și n'amū avutū fericirea
d'a fi ascultatū; o facū darū acumū nu-
mai spre a constata lipsa de formā, ș'a
cere se se trecā această protestare în
darea de semā care va precede sentința.

Nu sciu, domnilorū, urmēzā apoi
d. Rosetti, de nu ve ngriti și dumnia-
vōstrā d'atātea procese de presă, cumu
se ngrijescū toți omeni onorabili și
devotați patriei lorū cari omnescū ca-
petulū la care conducū totū deună și
pretutindeni asemenea procese, darū
credū că este pes'e puțință se nu ve
mirați vedindū-ve siliti a fi atātū de
desū judecatoriil nostrii, mai cu semā
cāndū vedeți ciudata procedere adop-
tatā de ministerulū publicū și cāndū
audiți acuzările sale și mai ciudate.

Suntū abia vre deco zile de cāndū la
unu altū procesū intentatū contra d-lui
Albescu, vedurāți că d. Procur. veni aci
naintea dv. și după ce sfāșii unulū din
cele mai dā capetenie articule din lege,
(34) ve dīse apoi că „n'are trebuință
de cātū de trei cuvinte“ spre a ve face
se luați totū ce are omulū mai scumpū,
libertatea sa. Trei cuvinte: Albescu este
vinovatū, și dv.—ceren onoratulū reprē-
sintante alū min. publicū, — se ve n-
chinați îndată naintea acelei magice
trine și se pronunțāți alte 3 cuvinte
prin care se nchideți unū omū în tem-

nița tilharilorū — căci acolo guvernulū
inhide pe scriitori.

D. Procuratorii protestā contra a-
cestorū cuvinte.
D. Președinte intrēbā pe d. Rosetti
dacā pune protestarea contra lipsei d'a-
cusare ca cestiune prealabile și de ce-
re amānarea.

D. Rosetti. O puii ca cestiune pre-
alabile, nu pentru a cere amānarea și
pentru a constata că după noi, apără-
torii, procedura nu este păditā ș'a ce-
re se se constata această protestare. Și
dacā d. procuratorii n'a ntreruptū n'a
făcutū-o această, după mine, fiindū c'amū
protestatū contra lipsei de actū de a-
cusare, ci ea se se pērdā cele după
urmā cuvinte ale mele. Această însă nu
va fi, căci voiū repeți, spre a se sci
bine de toți, că guvernulū inhide pe
scriitori în temnița tilharilorū. — Si pen-
tru ce d. procuratorii cerea ca prin
trei cuvinte ale sale se nchideți pe d.
Albescu în puscări? Fiindū că, a spu-
su-o insu-și, omulū acela declarase că
nu-și vīde consciința, că nu-și schim-
bā legea dupe sultarea vintulū, că nu
servește intereselorū materiall; că elū
a fostū gerante alu Românulū fiindū că
are un credință, uă religiune, și că chiarū
cāndū legea în fință se crede datōria
a lovi acea fōia, elū gerantele iei, e-
ste māndru că suferē pentru propaga-
rea credinței sale. Ați respinsū acea
ciudatā și'n toate modurile velenatōria
și ilegale cerere și cu toate aceste, mi-
nisterul publicū vine din nou peste că-
te-va zile și ve cere trei sentințe, trei
osīde într'ua singurā zi, și totū după
sistemat de trei cuvinte, totū prin vio-
lațarea legii (art. 34) totū fără actū de
acuzare, făcā deplina lāmūrire și do-
vedire a delictelorū.

D. Președinte, dice că fiindū că a-
părătorulū pleđă totū în cestiunea pre-
alabile, judecatoriia va desbata, și d. ju-
decatori se retragū. După unū cartū
de orā ședința se redeschide și d. Pre-
ședinte anunțā că curtea nu gāsesce
cā s'a făcutū vre uă călcare a procedū-
rei.

D. Rosetti, cere din nou a se con-
stata această în introducerea sentinței
ș' apoi venindū la cestiune dice: Ați ve-
dūtū că în adresa prin care d. Procur-
atorii va naintatū procesulū aratā că
d. Aricescu a comisū patru delictē. A-
tātū contra Guvernulū, îndemnare la
urā și revoltā, atacū contra Domni-
torulū, și, gelosū negreșitū că mai re-
masese unū singurū delictū în legea
Presei, parē că și aduch aminte în a-
dresa sa către Curte și de cea laltā
mare putere a națiunii, de represintā-
țiunea naționale, ne acuzā „de atātū
contra mandatarilorū națiunii“ pe cari
apoi, vedurāți că altū cu totulū res-
pingindū insu-și acestū delictū. Voiū
ave în curindū onōrea a ve demonstra
pentru ce această uțare.

Ce dice d. Procuratorii în Adre-
sa sa!
„Din interogatoriulū la care amū
supusū pe numiți, — trecū peste a-
cestū cuvintū de supunere, peste ace-
stā energicā și dictatoriale expresiune
— „m'amū convinsū că l'a lipsitū cu
totulū cuvintulū de justificare.“ etc. etc.
„Apținerea în care aiū remasū la toate ce-
stiuni: ce le amū pusū, dacă nu este
uă desprețuire cătră legi se considere
neapăratū ca uă probā de imposibilita-
te în care s'au aflatū d'a răspunde.
Acele interogatoriil vi se atașiazā pe
līngā această spre a la ave în vedere
la lucrarea ce sunteți chematū a face
în calitate de președinte.“

Voiū trece, domni magistrați, și
peste ciudata frase „apținerea în cari
aiū remasū“, de și imi pare ne ntelesū ca
celū ce se servește atātū de ciudatū
ca frasilē și cuvintele, pin'a dice că
„vi se atașiazā pe līngā această; celū care
nu scie valōrea cuvintelorū cu care
se servește, se fiā totū acelu care
aprețuesce valōrea frasilorū și cuvīn-

telorū scriitorilorū; voiū dice însă că
nu credeamū că represintantele minis-
torulū se califice apținerea de călca-
re, de desprețiu cătră legi, și de pro-
bā de imposibilitatea d'a răspunde, d'a
ave dreptate! Voiū mai adăogi că da-
că admite că apținerea este și una și
alta, apoi d-lui care s'a apținutū d'n
face unū actū de acuzare a aretatū
„desprețiu cătră legi“ ș'a datū probe
despre imposibilitatea în care s'a aflatū,
d'a formula uă acuzare, contra d. Ari-
ricescu, și voiū ave totū d' r'ulū a
ve dice că, atātū prin adresa cu care
va naintatū procesulū, cātū și prin di-
scursulū ce ve ținu, delictulū nu este
caracterizatū; elū este fără nume, sau
are toate numirile, elū nu are uă natu-
rā particulariā sau are toate naturele,
și nu sciu deocā d-vōstrā, judecatoriil
erū nu juratū, puteți osīdi unū ce ce
nu are nume, n'are naturā, unū ce pe
care acusatulū nu-lū pōte defini și
specifica, unū ce despre care insu-și
„a datū probe despre imposibilitatea
în care se afitā d'a vi-lū demonstra“. A-
cestea constatate se venimū la pasa-
giile supliniate de d. Procuratorii, cari
suntū atātū de culpabilī, în cātū insu și
dumnilulū a recunōscutū, în adresa sa,
că pōte se se servēscā cu dīnese și
apărarea; se ne servimū amindoi, se
facomū unū felu de amestecū, de co-
mūnisimū de acuzare și apărare ou a-
celea-și pasagiē!

Legea de presă dice curatū c'a-
vomū dreptulū a discuta faptele guver-
nului. — Acestū dreptū d'a discuta,
cōține în elū p'acela d'a judeca, d'a
face reflexiuni, pe care vedurāți că
d. Procuratorii le acuzā. Iusā pres-
s'ă dacă nu cugetā numai este uă
presă de luminā, ci uă clătănătoriā
de asurđire sau unū clopōtū care tra-
ge pentru serbare de veselie și pen-
tru immorintare, după cumū este plā-
titā mână ce ține funea. Această ore
o voiesce represintantele guvernului?
voiesce elū ca Presă, discutāndū actele
guvernului în locū d'al areta unde înce-
pe ș' unde s'fîrșescē legalitatea lorū, ea
se laude, se temeie faptele, orf cari
arū fi ele și ori cari au fi guvernulū,
ș' astu felū se le rātăcescā, se le corūm-
pā pe toate și se le pērdā pe rāndū u-
nului după altulū? Voiesce ca Presă se
s'acale de orū ce guvernū, se s'atașie-
zē, cumū dice d. Procuratorii, — ș' aci
cuvintulū este bine dīsu, — de guver-
nului dīlei, și cāndū cade sau este a-
prōpe d'a cădea se-lū lase și se tre-
că la celū nou? voiesce, ca presa se
fie ca omeni acei-a cari jurā tutorū
guvernolorū, tutorū sistemelorū, fiindū
că astu tactulū celū minnatū spre a sei
la pūtū ziua și ora în care potū se-și
calce jurāmīntulū și credința cea ve-
chiā spre a trece la noue credințe și
jurāmīnte?

Sau voiesce și d-lui, cumū vomū
noi toți, uă presă independentē, scrii-
toril cu credințe cari se servēscā prin-
cipie erū nu îndiyiți, legea erū nu pe
celū putericū alū dīlei, națiunea și in-
teresele iei cele mari erū nu uă sectā
și interesele sale cele personalē? Ei
bine! dacă presa cea plăcutā Ministe-
riului publicū este cea dāntiū, acea
clătănătoriā, acelu clopōtū, acea ca-
delniță de care amintirāmū, apoi atunci
se fiā lovitū d. Aricescu, căci elū n'a
servitū și nu va servi acea presă.
Dacă însă voiți presa lumini, presa
cea onorabile și liberā, presa care
face adeverate servitē și națiunii și
chiarū guvernelorū, apoi acitāți, căci
acea presă este așea-a pe care uă
servimū, acelu scriitorii a fostū și va
fi d. Aricescu. Și ecā dovadā pipăitā
în chiarū părțile incriminate de d-nu
Procuratorii.
„Ce înțelegū ore partisanū Guvernulū
cu aceste vorbe: Guvernulū are simpim-
tulū forței sale? Înțelegū el forța morale, sau forța
materiale? Forța morale uă dā unū gu-

vernū respectulū cătră legi; deci, unde este
adl respectulū legilorū?

„Partisanū Guvernulū înțelegū negre-
șitū forța materiale. D. Ion Brătianu, în
ședința de la 26 Februarū a dīsu:
„Baioneta nu dā forța unū guvernū.
„Ș'a adusū de esemplu pe Carolū X,
alu Franciel.“

Ecā, domni Magistrați, cumū își
înțelegē și cumū își împlinesce d. A-
ricescu, misiunea sa de publicistū. Și
d. Procuratorii alū guvernului nu în-
țelegē și reclamā contra acestui pas-
sagiū; ba încă cere explicări, intrēbā
ce înțelegē autorulū prin această frase?
Darū cine, afarā din acusatulū no-
stru, nu vede că d. Aricescu, în totū
acestū articlu, răspunde unū altū scrii-
torii, particlu la nisce passagiē pe
cari se-a reproducū în întregulū lorū
la începutulū articlulū seū? Ecā acele
passagiē.

„Partisanū guvernulū răspunde în lo-
culū seū; el dīce: „înțelegū eu scriitorii
„Dacă Ministerulū pedu loculū seū un-
nūl ministru din cabinetulū monstruosū,
ar fi avutū aerulū cā cedatū și ar fi com-
promisū Unirea și România.“

„Unū guvernū progresistū, ce are con-
scința faptelorū și a drepturilorū sece, și
simpimantulū forței sale, nu cedēsā înain-
tea unel coalițiunii, ale căriā tendințe res-
tūrnatōrie s'au datū pe fața în Cāmerā.

„Ministerulū darū a otăritū a sta la
postulū seū ca să scape situațiunea a otă-
ritū a se sacrificā, ca să scape tronulū a-
menințatū, și ca să scape țera d'o disso-
luțiune completā, a otăritū a percepe con-
tribuțiunile, cu modulū aretatū în Moni-
torulū No. 61.

„Dacă se lua unū ministru din co-
alițiune, tronulū se da pe mână inemicilorū
țerei, cariș stāpinū pe puterea legislativā și
executivā, silea pe Vodā se abdice. Abdi-
cāndū de voie sași de nevoi, ambițiunea
pretendenților la Domnie, nemulțămirea
moldovenilor, rivalitatea puterilor garante,
ar fi adusū resbelulū civilū, invasiunea, se-
paratismulū, etc. etc.“

„A trebuitū darū să alegemū reulū celū
mai micū.
„Ce se va întâmpla însă? Ori Camera
sanționeșā la Decembre conduita guvernū,
lū, ori guvernulū convocā uă Adunare ad-
hoc pentru reforma legii electorale. Na-
țiunea va decide.“

Ecā testuale cuvintele iscrise și
tipărite la cari răspunde d. Aricescu.
Ecā cumū acei-a au sustinutū forța
materiale, și d. Aricescu a combătutū-o.
Ecā cumū ei au dīsu că tronulū este
amenințatū, țera este amenințatā d'ua
disoluțiune completā și amenințate de
represintatiunea naționale, și d. Ari-
cescu a răspunsū ș'a combătutū aceste
alegări. Ecā cumū s'a dīsu că dacă
majoritatea Adunării va lua ministe-
riulū, precumū este stēpinā pe puterea
legislativā, va sili pe Vodā se abdice,
cā Adunarea nu are decâtū pretendiil
la Domniā, că Moldovanii suntū ne-
mulțămii, că puterile garanți suntū în
rivalitate sprē a ne ucide, și că putere
legislativā voiesce s'aduch resbelū
civilē, invasiune, separatismū. Ecā în
sfîrsitū cumū se proclamā pe față vio-
lațarea legilorū, a pactulū nostru fun-
damentale, cumū se dice curatū că gu-
vernulū va convocā uă Adunare ad-hoc,
adicā va trece peste toate legile și na-
țiunea va decide, se va supune saū se
va provoca uă revoluțiune! Și Mini-
steriulū publicū nu numai că n'aude,
nu vede nimicū din toate acestea, ci
încā îndată ce d. Aricescu răspunde
și combate uă asemenea propagandā ilū
ie, ilū aduce naintea dumniavōstrā și
ve cere se-lū osīdiți.

S'acumū înțelegēți pentru ce în
pledarea sa de astā-zi a uitatū a pa-
tra acuzare ce făcuse în adresa sa
către Curte, acea-a de „atacū în con-
tra represintatiunii naționale?“ Ei d.
Procuratorii este celū puținū conse-
cinte astā-zi. Cumū în adeverū, mai
putea se apere represintatiunea națio-
nale, cāndū ilū audirāți în meditata im-
provisare ce ve făcu, suntū câte-va
minute, dīcēndū-ve că „în desbaterile
Adunării veți găsi cuvintulū de guver-
nemintū personale; că elū este uă crea-
țiune a Adunării și ve veți convinge

că d-nu Aricescu a voit să 'ntelégă persoana Domnitorului."

Prin aceste cuvinte ministeriul publicu nu mai acuză pe d. Aricescu ci aduce naintea d-v., la barra, la galeria Curții pe însăși reprezentatiunea națională. Cum se nu se 'ncurce, se nu p'erdă din vedere, acuzarea ce făcuse în Adresa sa că d. Aricescu a atacat reprezentatiunea națională, cându Ea acumu este dată în judecată, pe d'năsa aveți s'o osândiți, s'o loviți, lovindū pe d. Aricescu, căci Ea, dice d. Procuratoriu, a vorbitu 'ntoitei d'acelu guvernaminu personale, ce d. Aricescu nu face de cătu a-lu repeși, după procesele verbal? Nu-lu audirăți că nu se mulțami cu atătu și după ce ve dise că d. Aricescu combate pe cei cari susținū convocarea de cătră guvernū a unei Adunări ad-hoc, combātu pe d. Aricescu fiindū că nu admite uă asemenea violare a legii. Merse și mai departe; s'ncercă a ataca în onorea sea pe unū omū care în totă viața sea, a luptatū necontentitū pentru dreptate și legalitate, a căru onorabilitate chiarū i-nemioi ai fostū nevoitū a o recunoscce; care lucrăză după miqlócele seje de doue decii de ani pentru luminarea națiunii; — d. Procuratoriu vine și ve dice ca d. Aricescu „in detrimentul reputatiunii sale de omū politicū respinge astă-dl uă ideia care pină erl făcea splendorea sa politică, o lapedă acumū cândū a vedutū c'acea ideia face gloria altora, a unui ministeriū!" Darū, lăsandū la uă parte atacul la onorea individulu ce-și permite reprezentantele guvernului, nu vedeți ore care este scopul acestorū cuvinte?

Ce dovadă ore pôte fi mai mare, mai evidinte c'aci nunaif este unū procesū in contra d-lui Aricescu ci in contra Convențiunii, a pactulu nostru fundamentale! Ce dovadă mai mare cund deschide unū procesū contra unū articlu care susține forția morale in contra forței materiale, cândū declară aci ca celū care combate violarea legilorū, a pactulu fundamentale alū țerei, perde reputatiunea sa politică; cândū dice c'acea violare este uă splendore politică, s'aretându-ve apol pe d. Aricescu, ve dice: ecă aparătoriul Adunării Naționale, s'alū egalității loviți și pe una și pe alta intr'insulū!

S'aci se-mi fiă permisū a areta a noastră recunoștință d-lui Președinte alū curții, căci dacā n'a opritū pe d. Procuratoriu cândū a atacatū reprezentatiunea națională ne a permisū celū pucinu și noue a o apera, a

Domnu Președinte intrerupe aci pe aperiatorū și dā cāte-va espicări, pe cari ne pare reū că nu le avemū, din cauza lipsei de stenografi, lipsă ce ne a făcutū, o mai repetimū, se perdemū mai multe părți din apărarea făcută de d. C. A. Rosetti și cupū noi cele mai bune. D. Președinte espică însă purlarea sa și dice cā curtea trebuie s'audā ambele părți s'apoi s'aprețiescā.

D. C. A. Rosetti urmēzā plederea sa p'acelu termū, și citēzā și alte pasage din articlu d-lui Aricescu, prin care demunstrā cā totū acelu articlu nu este de cătu aperiarea legalității in contra ilegalității, aperiarea reprezentatiunii naționale, a uniriti, s'a Convențiunii contra celor cari le au atăcatū. Dovedesce din nou și prin alte argumente cumū d. Procuratoriu a atacatū reprezentatiunea națională, a datu-o in judecată, s'a proclamatū dictatura, violarea pactulu constitutivū, și cumū d. Aricescu a susținutū din contra și va susține necontentitū, și cu ori ce prețū, cā nu pôte fi de cătu peiro afarā din lege, s'apoi dice:

Nu ve place, domni magistrați, uă asemenea propagandā? nu găsiți cā este unū omū onorabile, devotatū patriei și ordinilū acela care combate forția materiale și susține forția morale? Darū

nu sciți ore cā forția materiale este orbă și nu ne a aretatū in de ajunsū istoria cā este vai de guvernulū acela și vai și de națiunea care recurge la forția materiale! n'ați vedutū chiarū la noi exemplele cele triste ale forței materiale, și n'ați vedutū cā chiarū sutele de baionete ale Rusiei, ale Austriei ș'ale Turciei n'au pututū Invinge forția morale, dreptulū? Și cine mai bine de cătu judecatoriū romāni potū sci cā nu este Pressa, — presa care combate forția materiale și propagā pe cea morale, — nu este ea cea-a ce așlā la urā și'ndemnā la revoltā, ci lipsa de Presā! Cine scie mai bine de cătu Romānit cā de cāte ori s'a așlātū la noi urele și s'au făcutū revolte n'au fostū libertate de Presā, ba încă cā nu era presā nici decumū. Cine scie mai bine de cătu romānit cā uva conspirā in tainā, in fundulū ānimelorū strivite și lovite, ș'acēsta numai atuncī cândū nu este libertate, cândū nu este liberā Presa care este supapa d'asigurare, Presa care este forția morale in contra forței materiale, lumina in contra intunericulu, legalitatea și dreptatea in contra strāmbetățilū, legeatū contra arbitrarulū? Catastrofele prin cari a trecutū națiunea romānā, prin care amū trecutū toți, trebuie se ne fi datū multe invețăminte și d'ajunsū pentru ca se ne 'ntrunimū cu toți și se stavilimū re'ntorcerea lorū; și cu atătu mai multū, cā scimū toți cā recaderile suntū mai grave, mai ucidetorie. S'acēsta v'amū doveditū c'a făcutū d. Aricescu in totū articlu seū și chiarū in pasagiile insemnate, inegrite de reprezentantele ministeriulū publicū l'ngā ecēstā curte.

Ecā ce mai dice d. Aricescu. „Printr'o tristā esperință, m'amū convinsū cā, cu nici unū prețū, nici unū guvernū nu trebuie a călca nici o lege, elū, chieamatū a d' exemplulū respectulu către legi; elū chieamatū a executā legea, a o aplica, a pedepsi pe călcătoriū legilorū, elū, in fine responsabilū de paza esactā a legilorū, in virtutea cărora esistā, și fără care n'arū fi nici unū minutū.

„Așal Sperința proprie, s'o maturā reflexiune, m'au convinsū, aqī, pe deplin cā călcarea unel simple legi, lāsātā nepepsitā, țarasec după sine a doua călcare; și din călcare in călcare, te pomenesci intr'o dimințā cu lanțul de giti.

„Adio, libertate! Decī, tirania nunaif e suferitā aqī, nici chiarū in Rusia, care devine și ea constituțională (veđi Romānulu de la 4 Aprilie.)

Ecā cumū d. Aricescu aperi legea, și ecā pasagiile ce superā pe d. Procuratoriu ale guvernulū care propagā din contra suprimerea legilorū in ființă și decretarea altorū legi, și chiarū a unei legi electorale de cătră guvernū.

D. Procuratoriu se scōlā, protestā, cere cuvintulū se espicie, incepe a vorbi, însă nu dā espicări ci se incēreā a face unū nouū cuvintū.

D. C. A. Rosetti dice atuncī d-lui Președinte cā, dacā d. Procuratoriu a d'isū cā nu-i permite a-i da lecțiuni, este datorū însă a-i permite a-lū sili se reintre in lege; decī legea nu-i acordā a 'nterupe aperiarea s'a face noue acuzări etc. D. Președinte opresce pe d. Procuratoriu d'a mai vorbi, dā ore care espicări și reacordā cuvintulū a-părării.

D. C. A. Rosetti, urmēzā argumentarea sa, despre care nu mai avemū nici uā notā, mai citēzā ș'alte pasage din articlu s'apoi vine la celū următoriu.

„Se fimū sincerī, se mărturisimū adeverulū: vrefi guvernulū personale, și vrefi a justifiaca ecēsta prin . . . Ei bine! Nu ve veți ajunge scopulū tocmāi fiindū cā forța noastră este LEGALITATEA. Noi suntemū aqī, ca totū d'aura, omeniū ordinul s'allegalității însă bāgați de sēmā, o d'icū in interesulū guvernulū, nu impingēți cuțitulū la osū; cāci durerea fiindū tare, țipetulū va ajunge până la cerū.

Dup'acēstā citațiune dice

At aci, aci te'amū prinsū dice d.

Procuratoriu, ce este acelu cuțitū datū de osū, de nu unū apelū la insurecțiune?

Darā; aci ne a prinsū; darū sciți pentru ce?

Fiindū cā d-lui este contra Presei, contra cuvintulu. Dacā ar fi ințelesū cā cuvintulū este supapa d'asigurare, dacā celū pucinu duhovniculū ar fi espicat ministeriulū publicū „cā 'ntru inceputū a fostū cuvintulū și cuvintulū era Dumneđeu“ atuncī ar fi ințelesū, ar fi vedutū cā autoriulū espicā in datā ideia sa, cugetarea sa, „nu impingēți cāci durerea fiindū tare, poporulū va țipa.“ Nu voiesce ore represintantele guvernulū nici chiarū se țipāmū? Voiesce din contra se lovēscā merou și toți se ne 'nchināmū? Inșā ecēsta nu se pôte! Vomū țipa și țipetulū acela ne este d'ajunsū, cāci elū va ajunge pinā la cerū. Scimū cā ride reprezentantele guvernulū d'asemeni protestări, scimū cā-i parū poesie sau pôte chiarū ideie cālugăresci. Ei bine rīdā, cāci noi vomū stării a crede cā este unū Dumneđeu acolo, fiindū cā credemū cā este unū poporū aci. N'o crede ecēsta nu 'ntelēge acelu țipātū și d'acea-a a și acuzatū frasea in care d. Aricescu a amintitū de Rusia, inșā noi credemū și-i spunemū cā și Rusia a strivitū Polonia, poporulū polonū estā mai strivitū de cătu alū nostru și puterea Rusiei mai mare de cătu d-lui, și cu tōte acestea acelu poporū a șipātū, și Dumneđeu a auditū acelu țipetū, opiniunea publicā din totā Europa s'a rādicatū in contra apēsătorilorū și Rusia va fi invinsā d'a celū țipetū.

Darū, mai dice d. Procuratoriu alū guvernulū, d. Aricescu a proclamatū revoluțiunea, a d'isū cā numai poporulū are dreptū a face revoluțiunī. Darā, așia a d'isū d. Aricescu, inșā ecā in intregulū iei frasea sa. „Guvernulū inșā nu-i este permisū a face revoluțiunī; guvernulū este mandatarulū seū, cu indato- rirea espresā d'a pāzi legea, făcutā de poporū, a pāzi ordinea, a respecta legalitatea; și cānd legea e vechie, viciosā, sau streinā, atuncī mandatarulū poporulu consultā poporulū. Cumū? prin revoluțiune? Nu! Pe cāle a legalā. Și iatā cumū.

Ecā dar cā noi nu susținemū revoluțiunea ci reformelo pe calea legale și ecā pentru ce? D. Procuratoriu alū guvernulū cere osinda noastră. Și noi nu dicemū numai cuvinte; l'ați auditū toți cānd dise adineauri: „nu me temū de revoluțiunile ce pôte face guvernulū, cāci acelea potū s'aducā folose, ci de revoluțiunile de cari v'amū vorbitū adineauri“ (de cele de la 1848, 57, și 59). Facā darū cumū proclāmā aci revoluțiunea făcutā de guvernū, ecā cumū noi cari amū combātū-o s'o combatemū, noi care ceremū, „revoluțiunea, reformele pe calea legalā“ suntemū culpoși, și ecā pentru ce guvernulū apu- tualē a esitū din lege precumū ve voiū dovedi.

D. Președinte intrerupe pe aperiatorū d'icindū cā nu pôte permite uā desbatere prin care se susții cā guvernulū a esitū din lege.

D. C. A. Rosetti dice cā d-lui n'a venitū aci de bună voia, nici n'a deschisū ecēstū procesū. Aritā cā d. Procuratoriu alū guvernulū a d'isū, și'n doue rânduri, se'i s'arete unde și cumū guvernulū a călcatū legea; dacā darū cere ecēstā demunstrare, suntemū datorī se i-o dāmū ca s'anulāmū acuzarea sa de atacū in contra guvernulū. După unū ore-care dialogū intre Președinte s'aperatoriū, in care d. C. A. Rosetti dice cā d. Procuratoriu se-și retragā acuzarea, și vomū merge cu toți d'aci ca nisce bunī amici, apoi re- aduce aninte cā d. Procuratoriu a cerutū se i se spuia unde este constituțiunea țerei și se i s'arete unū articlu lāmuritū erū nu intunecatū, care

se fiā călcatū; se i s'arete unū votū alū Camerei, care se fiā promulgatū, erū nu opiniuni ale unorū depuțati și chiarū voturi nepromulgate. Aci domni mei, urmā d. C. A. Rosetti, am in ajutoriulū meū, pe invățatulū profesorū de dreptū, și'nvețatoriulū d-lui Procuratoriu, pe d. doctoriū in legi G. Costaforu. Ecā ce dice dumnilū. „Nunaif puterea legiuitoriā are cādere d'a espicā, d'a lāmuri vr'unū punctū alū legiilū intunecosū sau indoișosū, erū nu Domnulū singurū prin oficiile sale.“ Și cātū despre ordinanție ecā ce mai dice profesorulū nostru de dreptū.

„S'a făcutū intrebarea, de cāndū s'a aședatū in cartā osebirea puterilorū cumū ar putē cine-va se se opuiā unei ordinanție neconstituționalē. Se pôte face uā petițiune la Camerā spre a se denunția actulū neconstituționalē ș'a cere ca ministeriulū ce l'a contra-semnatū se fiā datū in judecatā, sau se s'adreseze d'a dreptulū la rege spre a-lū ruga s'aplice legea erū nu ordinanța pe care a sub-scrisu-o din erōre . . .

„Dar ecēste miqlócele indirecte „suntū dābavnice și potū rămānea inaficace. Este o garanție mai sigurā și mai apropiatā de putință cetățenilorū; ecēsta este autoritatea judecătorească. In lesā generalā, o ordinanție ilegalā nu este obligatorie; a face ceea ce ea opresce, a se impotrivi de a face ceea cā ea ordonā nu se pôte socoti d'indā. Contravențiunea „sau impotrivirea de a esecuta asemenea ordonanțe, vorū conduce pe „opođanți inaintea Tribunalorū. Acēstea (ne avindū in vedere de cētū legile), vorū apāra pe opođanți; și vorū „condemna ca culpabilū de atentatū a „supra libertății sau a proprietății cetățenilorū, pe individi (adicā pe funcționarii inferiori) care vorū pune in „lucrare ordonanțele prin silā. — Și „nu se pôte dice cu ecēsta cā autoritatea judecătorească călcā drepturile puterei esecutive; cāci judecătore, riile nu declarā intr'unū chipū prin „cipalū și generalū nevalabile ordonanțele regelū; ci, silitē fiindū sā „judece ori-ce reclamație din partea „cetățenilorū, vātāmāți in a lorū libertate sau avere; și, fiindū necesitate sā motive de otāriri lorū, bazindule pe lege sau numai pe acele „ordonanțe care se intemeiazā pe lege, „judecatoriū nu trebuie a ține de locū „in sēmā ațele (la noi oficiile Domnești) care nu intrā nici intr'una nici „in cel-laltā catigorie. Suntū siliți dar „sā aprețiascā valōrea actulu asupra „cărui au sā baze de a lorū otārire. „La din contra, Tribunalē, care trebuie „sā fie protectorii drepturilorū și a libertății cetățenilorū, n'arū mai fi decitū srijinitorii obi ai despotismulu.

„Totū asemenea vomū responde și „in cađulū cindū o ordonanță, de și „constituționalā in fund, este inșānulā „in formā, adicā nu este invalitā de „formalitățile esențiale care, singure, „ii potū da forța obligatorie; de esemplu, dacā nu arū fi acoperitā cu „sub-semnătura ministrulū competentū, „care este responsabilū.

„Dupā cumū vedemū, ecēstā sistemā a d. Foucart este bazatā pe dreptulū cuvintū. De apela este susținutā de toți autoriū cīți au scrisū asupra materii și mai cu sēmā d. Cormenin, și astū-felū s'a judecatū de mai multe curți judecătorești și de Curtea de Casație). D. Foucart este doctorū in legi, profesorū de dreptulū administrativū și Decanū alū facultății de dreptū de la Poitiers din Franța. Prin urmare o autoritate forte competentā in asemenea materii.

Ecā darū, urmā d. C. A. Rosetti, cā după 63 de deputați, dupe d. Costaforu, și prin urmare după noi, Convențiunea este călcatā, așteiū fiindū cā guvernulū nu s'a retrasū după votulū

Aci fu erū intreruptū de d. Președinte, erū urmēzā uā replicā despre care numai avemū note.

Apoi d. C. A. Rosetti dice: Ei

1) Astū-felū s'a judecatū de curtea de la Nansi la 26 Iuliu 827; Curtea Regale de Paris, 827; Curtea de Casație, 14 Martie 1832 și 4 Decembre 839.

bine, voiū vorbi numai de legile promulgate, și voiū dice: S'a prisū in lucrare prin ordinanție bugetulū votatū la 1860, inșā sumele impozitelorū ce implinesc nu suntū dup' acelu bugetū, și prin urmare, este doveditū cā guvernulū a violatū chiarū acea lege financiarā votatā și promulgatā la 1860.

Ecā dorința d-lui Procuratoriu satisfăcutā, ecā violarea legiilū doveditā, și ecā pentru ce d. Aricescu, care nu voiesce guverne cari se facā revoluțiuni, a d'isū pentru deplina lumina a celorū rāteciți.

„Sā presupunemū inșā unū guvern cu bane intențiuni, adicā ultra liberalū (in genere, tōte guvernele, după natura lorū, suntū conservatoriē,) care calcā aqī legea pentru unū scopū naționalū, progresistū; dar māine Domnitorū sintū muritori și ei.

Darā, domni magistrați, Domniū sunt muritori, precumū din nenorocire sau din fericire suntemū toți muritori, și tocmāi fiindū cā suntemū muritori, tocmāi fiindū cā uā revoluțiune făcutā aqī d'unū guvernū bunū, de vomū primi-o māne de securū, uā datā dira făcutā, ne va face unū altū guvernū uā revoluțiune rea, d. Aricescu a d'isū:

„Māne vine unū Principe cu rele intențiuni; și, incurageatū de fatalulū esemplu alū predecesorulu seū, incepe a călca legea, fără a mai putea noi protesta, ca sā nu devenimū neconsensuenți; și iatā cā bomba iți bombardā șarta; și dacā veți cutesa sā strigi, iți bombardā și capitala (mai alesū de va avea dealuri, ca București); și comerciulū nu voiesce a-și compromite nici de cumū creditulū. Decī apărătorū de ieri ai călcārilor de lege, și aqī apărătorū ai legalității, suntū inchiși sau impușcați.

Nu placū ministeriulū publicū asemenea propagante, o vedurāmū; inșā noi vomū stării a le face, vomū stării a combate revoluțiunile, ș'a repeți, cea-a ce nu-i place, cā comerciulū nu voiesce a compromite creditulū, și d'acea-a voiesce legalitate și libertate; comercianții, proprietarii, plugarii, scriitorii, artistii nu voiescū revoluțiunī și d'acea-a cerū legalitate și libertate, și cāndū guvernulū voiesce a eși din legalitate, ei stāu totū in legalitate și refuzā impositulū. Ar fi pôte mai comodū a plăti merou și far' a cere socotele, darū ecēsta nu se pôteș cāci ei sciū cā cine cere aqī punga māne va cere . . . mai multū, și d'acea-a noi combatemū pe cei cari dicū guvernulū; ai forția materiale, treci peste lege. D'acea-a noi dicem din contra guvernelorū și națiunii: reulu este făcutū și trebuie se punemū in jocū tōte miqlócele legalī spre a-lū opri d'a merge mai nainte; d'acea-a dicemū reprezentantelu ministeriulū publicū: lovesce, cāci noi vomū merge nainte și vomū lumina națiunea ca se facemū se triumfe causa ordinii, a legiilū, cāci legea este acumū nābușitā. Se nu se mai dicā cā convențiunea nu este clarā, se lāsāmū misticismulū pentru cei cari vorū se ne espicie ale cerulū și noi se vedemū, și se vedemū cu cugetare cu reflexiune — deși acēstū cuvintū nu place d-lui Procuratoriu, — cele ce avemū suptū ochi. Destulū avurām unū regulamentū ce-lū espicā fiā-care cumū voia; destulū atuncī erau desbatere de cine este stepinulū, acumū avemū unū statutū organicū, espicatū de M. Im. Napoleone un statutū care ne a spus cā el conține principiile de la 89. — „Cā elū dā unū controlū asprū și eficae in māne unei camere electivē. Și dup' atātea suferințe, scimū toți, așia sperāmū celū puținū, cā autoritatea asolutā nu este a niminū, nici a regelū, nici a unei oligarchie nici chiarū a poporulu suveranū. Nu, nu dāmū despotismulū nici poporulu, cāci acumū scimū cā trebuie se se 'ntelégā toți, pentru

